

עין משפט
גד מצוה

לח:

הרי שנתערב לו קב בו', ואם תאמר האי פרכא אמאי המתינ להקשות אותה עד כאן דהא בכל דוכתא דקאמר חד צמרי צטייל מצי למפרך הכי וי"ל דלא מצי למפרך בעלמא הכי דאין לדמות איסור לממונא אכל הכא צמתני' ממונא אע"ג דליכא איסור תחומים מ"מ איסור התחומים אינו צא אלא משום דעת העלים דבעלמא בשאר אסורי חד צמרי צטייל אכל הכא הכי פריך דודאי מי שנתערב לו קצ חטין הכי הוא כגדלי המשאל דבמאן לא פקע שם בעלים ה"ג משום צטויל לא פקע שם בעלים וקנו מים ומלח שציתה אכל בעלים ולא צטייל:

וחדרי. וישמח לבו בדבר שלא עמל בו כך זו אין שמה בטל מכאן הואיל וקנו המים שציתה אכלס והא לא קשי' דמשום שהשאלתו לו [או נמתתה] צמתנה יתא מותר דהא אמר ציו"ט הכי הוא כרגלי המשאל דבמאן אין השמשות אולינן וכי קשיא להו משום מעוטא ורובא קשיא להו לשון הקו"ו: **גדרי דר' יהודה לא בשיל' ארבבנן מבטל' בשיל'**. מכאן נראה דהלכה כרבנן מין צמיונו צטייל שפיר דהא סתמה דהש"ס קאמר הכי: **הכי נמי דכי אית ליה בעלים לא בשיל' פרש"י** אלא ודאי צטיל וז"ל והא רב ספרא אמתא לקיי' תירוץ דרבי אבא ור' אבא קאמר דאפילו אין לו תובעין לא צטייל כמו צמתניתין כ"ש הכא שיש לו והכי מיימי ראייה דאפילו יש לו תובעין צטיל ואדרבה תקשי ליה לנפשיה וי"ל דצשלמא רב ספרא לא קשה ליה דשאי איסורא מממונא אע"ג דיש לו תובעין והכא מייירי בצאסור נבלה שנתערבה בשחוט' כו' לכך צטיל אע"ג דיש לו תובעין

ורב ספרא מיימי הכי אלמא מידי דשייך ציה ציטויל יש לו תובעין אין מועיל כלל לומר הואיל ויש שם צעליו עליו אינו צטיל אלא מצטיל שפיר אלמא לא תליא מילתא כלל צתובעין אס כן מתניתין נמי אע"ג דאין לו תובעין כיון דלא שייך ציה צטויל דממונא הוא ואסור תחומין צא על ידי העולים ואס צעליו עליו קנו שציתה אכלו ולא שייך צו צטויל: **וכי תימא הכי נמי דלא שייך והתנ'** רבי יוחנן בן גורי **אומר חפצי הפקר בו'**. אלמא אע"ג דאין לו תובעין קנו שציתה צמקומן וז"ל מאי פריך מר' יוחנן צן גורי הא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן ואנן ס"ל כרבנן דאמרי לא קנו שציתה אלא כרגלי המוצאן הואיל ולית להו תובעין הכי נמי צמתני' נימא הכי וי"ל דהכי מיימי דעד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' יוחנן צן גורי אלא היכא דאין שייכות העולים כלל כגון חפצי הפקר דקנו שציתה צמקומן אכל היכא דיש להם שייכות העולים כגון צמתני' אפי' רבנן מודו דאולינן צתר בעלים אפי' היכא דליכא תובעין השתא ומדרבי יוחנן נשמע לרבנן דכי היכי דלרבי יוחנן חפצי הפקר קנו שציתה צמקומן אע"ג דאין להן תובעין לרבנן נמי היכא דהיו להם תובעין אע"ג דהשתא לית להן קנו שציתה צמקומן:

רבא אמר עבדי בו'. פ"ה דלציי יהיב טעמא לעיסה ורבא שני קדרה ולא פליגי ודוחק לכן נראה דלציי שני עיסה וה"ה קדרה שמה תעשה צשותפות ורבא שני קדרה והוא הדין עיסה דמלח יהיב טעמא צעיסה ומים חשיצי דעיקר העיסה נעשית ממים:

משום

משילין פרק חמישי ביצה

והדי וישמח בדבר שלא עמל בו כך זו אין שמה בטל מכאן הואיל וקנו המים שציתה אכלה. דהא לא קשיא לן משום שהשאלתן לה או נמתנן צמתנה יתא מותר דהא אמר ציו"ט הכי הוא כרגל המשאל דבמאן אין השמשות אולינן וכי קשיא להו משום מעוטא ורובא קא קשיא להו: **גולפינו שקלי**. מלבושכס לקחתי שאתם משחקים עלי: **גולתא**. מכריך גאה שמתעטף צו תחת טליתו וכשיוצא מעציר טליתו וזה נראה: **מאי שנה חטין צשעורים דלא קאמר להו**. למי שנתערב לו קצ חטין צי' קצין שעורין של חצירו יאכל הלה וחדי מכלל דסצירא ליה צה דודאי יאכל וחדי דכיון דשאינו מינו הוא צטיל מועט צמרוצה: **חטין צחטין נמי בו'**. פלוגתא דרבי יהודה ורבנן צמנחות צהקומן רבה (דף קכ.ב):

אמר רב ספרא. לרב אושעיא: **משא**. ציקרא דמשה קא משתצעו: **שפיר קא אמתר**. צתמיה כלומר אמאי קא מודית להו צחוכא ולאקשויי אמתני': **ולא שמעי להו**. להנך רבנן דמקשו אמתני' הא דאמר וכו': **משלס לו דמי חטין**. שאין דרך לצוררן והן נמכרין צתוך החטין: **אלמא כילא חסריה**. מפני שחסר מדתו מתחייב לו ואע"ג דלא מדיי שוו וכ"ש מים ומלח דלא צטלי צמעטייהו דמידי דטעמיה הוא משום חיובא דממונא לא צטייל צמיעוטא: **אמר ליה אציי**. לרב ספרא והיכא מתרלא ממתניתין דהכי: **ולא שני ליה בו'**. ומתני' ממון שאין לו תובעין היום הוא דאושלתניהו ניהלה עד לאחר יו"ט ואין לה צעיסה זו אלא איסור שציתה משום ממונא המערב צה וכיון דמעוטא צרובא הוא וממון שאין לו תובעין הוא לא

חשיב ממונא ולצטיל: **אמר ליה**. רב ספרא לאציי ומשום דאין לו תובעין פקע שם ממונא מייניה וטוה ליצטיל וכי טעמא דצטויל צרוב צבעלים ולא בעלים קאי: **ולטעמיך הא דאמר רב חסדא נבלה צנולס צשחוטס**. אליבא דר"י אמרה צמנחות דלמר מין צמיונו לא צטייל מין צשאינו מינו צטייל ומני רבי חיאל נבלה לשחוטס צטולס זו צוו לר"י ואשמעינן רבי חיאל דכי אמר ר"י היכא דאפשר לו להיות כמותו אכל אי אפשר לו להיות כמותו מין צשאינו מינו הוא וצטיל ופריש רב חסדא דהאי אפשר ולא אפשר דרבי חיאל צתר המצטיל דהוא רובא אולינן דאס אפשר לו להיות כמועט בעלכותיו הוי מין צמיונו ואי לא הוי מין צשאין מינו. הלכך כוית נבלה שנתערבה צהרבה זימים של שחוטס צטולה כמי שאינה שם והנוגע צהן אין טמא דמין צשאין מינו הוא דאי אפשר לשחוטס שהוא המצטיל להיות מטמא צמגע וצמשא כצבלה אכל שחוטס שנתערבה צצבלה דרובה צבלה אין השחוטס צטולה להיות הנוגע צהן טמא ודאי לשרוף תרומה על מגעו לפי שאפשר לנבלה שהוא המצטיל שתעשה טהורה כשחוטס דלכי מסרחה ואינה ראויה לגר שוב אין קרויה צבלה: **הכי נמי**. דאי הוו לה צעלים לא צטולה: **וכ"ה הכי נמי והסניא**. דמשום דלאו צעלים לא פקע חשיבותא דממונא: **דאמר רבי יוחנן חפצי הפקר**. הנמצאים קוגין שציתה והמוצאן מוליכן ממוקס מציאתן אלפים לכל רוח ואינו מוליכן למקוס שערב שם דיש להם שציתה לעמנן. אלמא חשיצי צלא צעלים ושפיר תנן צמתני' דאע"ג דאין לו תובעין לא לצטויל: **ר' יוחנן צן גורי אומר בו'**. ולא צהדיא מנן לה הכי אלא מדצריו שמעניה צפ' מי שהוציאהו

(עיזוין דף מה.): **א"ל**. אציי לרב ספרא אכתי מתני' לא מתרנא דאפי' יש לו תובעין איכא לאקשויי ליצטיל מדמיייתית על זה הצורך צרורות מי קא מדמית איסורא לאפסודי ממונא איסורא אמור רבנן לצטייל צרובא אכל ממונא אכל חצרתה להפסוד אלא איסור תחומין שיש לה צה הוא דקשיא לן דלצטיל: **וטעמא מאי**. הש"ס צעי לה דכיון דלאו תירוצא ניינה הניך שנויי טעמא דמתני' דלא צטייל מאי הוא: **ה"ג אציי אמר בו' ורבא אחי לתימר נמי צעיסת שותפות דיוליכזה כל אחת ואחת למקומה: ורבא אמר בו'**. ולא פליג אדלציי אלא מר שני חדא ומר שני חדא:

ש"ש

ברובה. אביי אמר לעולם מים ומלח בטיילין לגבי עיסה, ומתניתין גוריה היא שמא יעשו עיסה בשותפות, כיון דיעבי מי משאלת מים ומלח העיסה ההיא כרגלי שחיהן, כ"ש העושה בשותפות. רבא אמר חבלין ומלח לטעמא עבדי, וטעמא לא בטייל, כי הנה הוא בעצמו לא נותר.

מסורת הש"ם

א) צמתת קא: ושי"ן, א) צ"ב דף צ"ג: פ"ה, א) מנחות דף כג. וצמרות כג. ע"ש, ד) עירובין ד' לח: מה: מז: ודף לו: ה) (ו) מולין ג, א) (ו) נצרכה לט. פרש"י משה גדול הדור וצחולין צג. פרש"י תלמיד תסס, א) ושי"ת מוס' ספסחים ד"ה אמר ומוס' חולין לו. ד"ה אמר רבא,

מוסף רש"י

משה שפיר קאמרת. צלומר רעינו צדורו מנשה צדורו (שבת קא): א) גדול הדור (סוכה לו): א) תלמיד חכם (חולין צג). חייב לשלם לו דמי חטים. שהרי הפסחו צמרה דלחוי הוה מוצין ליה עס חטין, דעצמיות מקבל לוקח, אכל לחור ולעבר אינו יכול דהשתא עושה עולה ציריס וכתיב לא מעשו עול, וגם לוקח לא מחיל אלא מה שנתעב על מעלמו עס התבואה בעל כרחו של מוכר, וכשצורך הצורך ומשלקן מוח חזק ציריס הוא, שאמתן ציריות היו שין לו כמו חטים (דשב"ס ב"ב דצ). נבלה בטלה בשחוטא. אס יש שני חמיכות שחוטא ואחת נבלה ואין דיעב אחיה, צטלה צהן, שאס נגע צחת מחמיכות אינו טמא דלמתינן שחוטא היא (מתנות כג). דמין צשאינו מינו צטיל והאי מין צשאינו מינו הוא (בבבוח כג). שאי אפשר לשחוטא שתעשה נבלה. והוא ליה מין צשאינו מינו וצטיל לדברי הכל (מתנות שם). ושחוטא אינה בטילה בבבילה. אס יש שני חמיכות צצילה ואחת שחוטא צציהן, אינה צטילה, ואס נגעה אחת מןן צמיונה אינה שרפת עליה אלא מולין דשמה זו היא השחוטא (שם). שאפשר לבבילה שתעשה שחוטא.

לקמיה מפרש טעמא דרב חסדא דאילן צמר מצטיל, והואיל ואי אפשר לרוב להיות כמועט הוי כמין צשאינו מינו ולא אולינן צצר בטיל, דאף על גב דאפשר למועט להיות כמיונה הוי כמין צשאינו מינו (שם). חפצי הפקר קוגין שבייתה. ללס שאין להם צעלים וחשיפה להם כמקוס אחר, אע"ג שלא נתחין להם ארס להקומן שביטה, קוגין שציתה צמקומן ואין ארס יכול לעטלן משם יותר מאלפים לכל רוח ואפילו עירבו לצד

אמר (שד"ן מה).

רבינו חננאל

אי הכי כי המעט בטל ברוב, מי שנתערב לו קב חטין בי' קבין של חבירו יאכל הלה וחדי. שחקו עליו. אמר להן וכי מלבושכס לקוחי שתשוקו על דברי כו'. א"ר אושעיא שפיר עבוד בשערין משום דהוו ליה מין בשאינו מינו (ולא בטיל) (ובטילן), הייחד בחיטין נמי (ל' יהודה דם אין מבטל דם ולא בטיל, הא לרבנן לא הא במינו בטל ברוב. אמר ליה רב ספרא לר' אושעיא משה שפיר קאמר להו, לא מיעינא להו הא דאמר רבה בר' חייא קטוספאה משמיה דרב, הבורר צורר מגורנו של חבירו משלם לו דמי חטין, כלומר כיון שהיה (בורר) (ומכר) כמות שהוא בצרווחויו ללוקח לא ביטלו, ולפיכך חייב לשלם לו, וכ"ש חטין בחיטין. כך אילו המים והפלח כיון שנתיהו ללוש בהן העיסה, וכי לא התקיים ליטה הוא במים לא ביטלתה וזה דומה לזה. א"ל אביי לרב ספרא ולא שני היל למר בין ממון שיש לו תובעין לממון שאין לו תובעין. כגון מי שנתערב לו חטין בחיטין, או מי שבורר צורר מגורנו של חבירו דודאי לא בטל, והא"ר דימו ליל כשכבר השאלס ואין לו תובעין לעולם דודאי בטל. ואקשינן אלא הא דאמר רב חסדא במסכת מנחות פרק ג' נבילה צטלה בשחוטא שאי אפשר לשחוטא שתעשה נבילה, הא נבילה דכי אית לה תובעין למה בטלה. ופריך איסורא בטייל ומומנא לא בטיל. פירוש, תחיתת בשר נבילה שנתערבה בחיכות בשר שחוטא, בטלה טומאת הנבילה (מן) [בין] החיכות כולן ואינו מטמאה כמגע (ולא) אפילו [נוגע] באחת מןן, כי לעולם לא יתכן להיות השחוטא כנבילה לטמא כמגע ובמשא, להיות השחוטא כנבילה לטמא כמגע ובמשא, וכי הכי כל היכא דלית ליה תובעין לעולם בטל, וזה כנסי הפקר לית להו תובעין וא"ר יוחנן בן גורי דקנו שבייתה. ופריקנן נהי דקנו שבייתה מיבטל לא בטלי

^[1] צ"ל נה דלרי יהודה אס דם מצטיל דם ולא צטיל וכו'